

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेब खनाल
फैसला

२०७९/०८० सालको निर्णय नं. ३६२
पुनरावेदन दर्ता मिति: २०७७।०६।२९
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-०२४९
मुद्दा:- अग्रिम कर (२०७३/०७४) ।

कास्की जिल्ला, पोखरा महानगरपालिका वडा नं. १, स्थित सुजल फुड्स प्रा. लि. }
(स्थायी लेखा नं. ३०००१२९०५) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त वित्त प्रमुख अनुप } पुनरावेदक
बजिमय..... १ }

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय: ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री झलकराम अधिकारी
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:- २०७६।०९।०८

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री बिनोद बहादुर कुँवर
निर्णय मिति:- २०७७।०३।१८

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री मन्जु बुढाथोकी

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।१८ मा भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत चकलेट तथा कन्फेक्सनरी उत्पादन तथा बिक्री बितरण गर्ने करदाता सुजल फुड्स प्रा.लि.ले आ.व. २०७३/०७४ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रू.१,८९,०२,२३२।८२ कायम गरी मिति २०७४।०९।३० मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०७३/०७४ को आय विवरण र सोसँग सम्बन्धित कागजात तथा विवरणको अध्ययन, छानविन गरी कर परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने केही भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरेको नपाईएकोले ऐनको दफा ८७ र ८८ बमोजिमको अग्रिम कर कट्टी माग गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५(पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर, २०५८ को दफा ९०(८) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७६।०८।२३ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७६।०८।२३ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७६।०८।२३ मा बुझी लिई सूचनाको जवाफ करदाताले मिति २०७६।०८।२७ मा पेश गरेको ।
४. कार्यालयबाट मिति २०७६।०८।२३ मा जारी भएको अग्रिम कर दाखिला गर्ने सूचनामा कुनै परिवर्तन नभई आ.व.२०७३/०७४ को लागि रू. १८,४६,३२९।- (अक्षरेपी अठार लाख छ्यालिस हजार तीन सय उनन्तीस मात्र) अग्रिम कर माग गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९० को उपदफा (८) बमोजिम आदेश दिने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७६।०९।०८ मा भएको निर्णय ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७६।०९।०८ मा जारी गरेको आ.व. २०७३/०७४ को अग्रिमकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझाई करदाता सुजल फुड्स प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७६।११।०५ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।

६. निवेदक सुजल फुड्स प्रा.लि.ले Scheme Expense, Free Packet scheme Expenses, Sales promotion Expenses र Cash Discount शीर्षकहरूमा कर कट्टी गरी दाखिला गर्नुपर्नेमा सो नगरेको देखिएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(१) बमोजिम १५ प्रतिशतले अग्रिम करकट्टी माग गरी कर निर्धारण गरिएको र करकट्टीको यथार्थ विवरण प्राप्त नभएको आधारमा दफा १२०(क) बमोजिम गणाना गरिएको शुल्क र दफा ११९ बमोजिमको व्याज कानून बमोजिम नै भएको देखिएकोले यसमा कार्यालयले गरेको संशोधित कर निर्धारण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(१) मा उल्लेखित व्यवस्था बमोजिम कमिशनमा १५ प्रतिशतले लाग्ने कर निर्धारण गरी सो मा लाग्ने व्याज र शुल्क निर्धारण गरी गरिएको संशोधित कर निर्धारण कानून सम्मत नै देखिएकोले यसमा निवेदकको जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।१८ मा भएको निर्णय ।
७. यसमा भुक्तानी नै नभएको र आय समेत नभएको रकममा अग्रिम कर कट्टी हुने भनी कर, व्याज तथा शुल्क गरी माग गरिएको त्रुटीपूर्ण छ। **Scheme Expense, Free Packet scheme Expenses, Sales promotion Expenses र Cash Discount** अन्तर्गत खर्च कमिशन नभई बिक्री योजना अन्तर्गत खुद्रा विक्रेता समेतले पाउने गरी नगद छुट तथा वस्तुहरू उपलब्ध गराइएको हो । डिलर वा डिष्ट्रिब्युटरहरूले होलसेल र रिटेलरहरूलाई कम्पनीको बिक्री स्किम बमोजिम दिएको छुट, डिस्काउन्टको सोधभर्ना गरेको रकम निजहरूको बिक्री कमिशन साथै डिलरहरूलाई आयको रूपमा दिएको समेत नहुँदा आय सरह मानी अग्रिम कर कट्टी गर्न र **Dealer Sales Man Salary** को रकम पनि निवेदकले आफुले तलब भुक्तान गरेको नभई डिलर, डिष्ट्रिब्युटरहरूले भुक्तानी गरेको तलबको सोधभर्नासम्म भएकोले अग्रिम कर कट्टी गर्न मिल्दैन। अतः आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ तथा ८८(१) अन्तर्गत कर कट्टी गर्न नपर्ने रकममा अग्रिम कर लाग्ने भनी दफा ११९ बमोजिमको व्याज र दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्क समेत हुने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको आदेश र उक्त आदेश सदर गर्ने गरी भएको आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णय त्रुटीपूर्ण भएकोले बदर गरी विवादित अग्रिम कर कट्टीको रकम तथा शुल्क र व्याज समेत नलाग्ने फैसला गरी पाँउ भन्ने समेत वेहोराको पुनरावेदकको तर्फबाट मिति २०७७।०६।२९ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन-पत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८।१०।२१ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचिमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता सुजल फुड्स प्रा. लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री मन्जु बुढाथोकीले ठूला करदाता कार्यालय हरिहर भवनबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको अग्रिम कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका

तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको अग्रिम कर निर्धारणको आदेश तथा सो आदेशलाई सदर गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।

१०. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको अग्रिम कर माग गर्ने गरी मिति २०७६।०९।०८ मा भएको आदेश तथा प्रशासकिय पुनरावलोकनको क्रममा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।१८ भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
११. करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर Scheme Expenses भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी निर्धारण गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। यसमा डिलर वा डिष्ट्रिब्युटरहरूले होलसेल र रिटेलरहरूलाई कम्पनीको बिक्री स्किम बमोजिम दिएको छुट, डिस्काउन्टको सोधभर्ना गरेको रकम निजहरूको बिक्री कमिशन नभएकोले आय सरह मात्र मिल्दैन। साथै, Dealer Sales Man Salary को रकम पनि करदाताले तलब भूक्तान गरेको नभई डिलर, डिष्ट्रिब्युटरहरूले भुक्तानी गरेको तलबको सोधभर्नासम्म भएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ तथा ८८(१) अन्तर्गत कर कट्टी गर्न नपर्ने हुँदा शुरू निर्णय समेत बदर गरी पाँउ भन्ने पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ बमोजिम १५ प्रतिशतले अग्रिम कर कट्टी गरी दाखिला गर्नुपर्नेमा सो गरेको नदेखिएकोले आ.ब. २०७३/०७४ मा १८,४६,३२९।- अग्रिम कर माग गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ उपदफा (१) मा "बासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको ब्याज, प्राकृतिक स्रोत, भाडा, रोयल्टी, सेवा शुल्क, कमिशन, बिक्री बोनस, अवकाश भुक्तानी र अन्य कुनै प्रतिफल तथा अवकाश भुक्तानीको रकम भुक्तानी गर्दा कुल भुक्तानी रकमको पन्ध्र प्रतिशतका दरले कर कट्टी गर्नु पर्नेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था अनुसार करदाताले Scheme Expense, Free Packet scheme Expenses, Sales promotion Expenses र Cash Discount अन्तर्गतका खर्च व्यवसाय तथा बिक्री प्रवर्द्धनको लागि आफ्ना विभिन्न डिलर डिष्ट्रिब्युटर्स तथा एजेन्ट लगायतलाई दिएको विभिन्न स्किम छुट सुविधा, कमिसन बापतको खर्च रहेको भनी दावी गरेको देखिन्छ। कुनै पनि व्यवसायीले आफ्नो व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न यस्ता खर्चहरू व्यवसायमा हुनु सामान्य नै मान्नु पर्ने हुन्छ। बिक्री प्रवर्द्धनका लागि चाहे आफुले आफै गरेको खर्च होस अथवा प्रस्तुत करदाताको तर्फबाट आफ्ना विभिन्न डिलर, डिष्ट्रिब्युटर्स तथा एजेन्ट मार्फत खर्च गरी सोधभर्ना भएका रकमहरू हुन ती माथि उल्लेखित खर्चहरू एउटाको खर्च तथा अन्यको आय भएको नै हुन्छ। यसरी पुनरावेदक करदाताले Scheme Expense, Free Packet scheme Expenses, Sales promotion Expenses र Cash Discount अन्तर्गतका शीर्षकहरूमा कानून बमोजिम अग्रिम कर कर कट्टी गरी दाखिला गर्नुपर्नेमा सो गरेको देखिन आएन। यस्तो अवस्थामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(१)

बमोजिम १५ प्रतिशतले अग्रिम करकट्टी माग गरी कर निर्धारण गरिएको र तोकिएको समयमा कर दाखिल नगरे वापत आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९ बमोजिमको ब्याज लगाएको समेत कानून बमोजिम नै देखिन आयो।

१२. अब अर्को पुनरावेदन जिकिर अग्रिम करमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाएको मिलेन भन्ने रहेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० मा "झुठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दाखिला गर्नेलाई शुल्क लाग्ने: कुनै व्यक्तिले कुनै कुराका सम्बन्धमा विभागमा झुठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दिएमा वा दाखिला गर्नुपर्ने कुनै कुरा वा वस्तुको जानकारी नदिई वा सो विवरणबाट उल्लिखित जानकारी भ्रमपूर्ण हुन गएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम शुल्क लाग्नेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा "जानीजानी वा लापरवाहीपूर्वक गरेको नभई भूलवश झुठा वा भ्रमपूर्ण हुन गएकोमा त्यसबाट हुने घटी कर रकमको पचास प्रतिशत।" भन्ने कानूनी व्यवस्था गरिएको पाईयो। यो व्यवस्था करदाताले झुठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दाखिला गरेको प्रष्ट भएमा त्यस वापत जरिवाना सरह लाग्ने शुल्क देखिन्छ। साथै, आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९० को उपदफा (द) मा "तथा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने भुक्तानीमा कर कट्टी नगरेकोमा दफा १२० बमोजिमको शुल्क समेत" भन्ने अंश अर्थिक ऐन, २०७७ बाट मात्र थप भएको देखिन आयो। यसरी अग्रिम कर कट्टी गर्ने भुक्तानीमा दफा १२० को शुल्क लाग्ने कानूनी व्यवस्था मिति २०७७।०४।०१ मा प्रारम्भ हुनु भन्दा अघिको आ.व. २०७३/०७४ को हकमा मिति २०७६।०९।०८ मा अग्रिम कर माग गर्दा दफा १२०(क) को शुल्क समेत गणना गरी अग्रिम कर माग गरेको आदेशमा कानूनको पश्चातदर्शी असर (Retrospective Effect) पर्ने गरी प्रयोग गरेको त्रुटी समेत विद्यमान देखिँदा उक्त निर्णय न्यायोचित देखिएन।

१३. तसर्थ, माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट पुनरावेदक करदाता सुजल फुड्स प्रा.लि.(स्थायी लेखा नम्बर ३०००१२९०५ को आ.व. २०७३/०७४ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(द) बमोजिम अग्रिम कर माग गर्दा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट अग्रिम करको रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० को खण्ड (क) बमोजिमको शुल्क लगाउने गरी मिति २०७६।०९।०८ मा भएको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।१८ मा भएको निर्णय समेत सो हदसम्म मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। करदाताको अन्य पुनरावेदन जिकिर सकदैन। अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम करदाता सुजल फुड्स प्रा.लि.(स्थायी लेखा नम्बर ३०००१२९०५ को आ.व. २०७३/०७४ को अग्रिम करको रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० को खण्ड (क) बमोजिम शुल्क लगाएको हदसम्म ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७६।०९।०८ मा भएको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।१८ मा गरेको निर्णय समेत सो हदसम्म उल्टी हुने ठहरी फैसला भएकोले

- दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्क वापतको रकम हिसाव गरी करदाताको अर्को आ.व. को हिसावमा मिलान गरिदिनु भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयमा लेखी पठाइदिनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु।
  ३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
  ४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
  ५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमति छ।

बासुदेब खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्ने:-

इजलास अधिकृत:- सरिता रिजाल

कम्प्युटर टाइप:- चन्द्रबहादुर नेपाली

फैसला मिति:-२०८०।०१।११।२

प्रमाणीकरण गर्ने लेखा सदस्य

फैसला प्रमाणीकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप